

ارزیابی آسیب‌پذیری اجتماعی کشاورزان ذرت‌کار شهرستان کرمانشاه نسبت به وقوع خشکسالی

ساسان نادری^۱، رضوان فنبری موحد^۲ و سعید غلامرضایی^۲

۱- کارشناسی ارشد، گروه توسعه روستایی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه لرستان

۲- استادیار گروه توسعه روستایی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه لرستان، خرم‌آباد، ایران (Rghanbari21@gmail.com)

۲- استادیار، گروه توسعه روستایی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه لرستان، خرم‌آباد، ایران

چکیده

خشکسالی همواره نقش مهم و مؤثری را در حوزه امنیت غذایی و معیشت روستاییان ایفا کرده است، به‌گونه‌ای که نزدیک به دو میلیارد نفر از مردم ساکن در مناطق خشک و نیمه‌خشک جهان؛ یعنی جمعیتی در حدود ۴۱ درصد از سطح زمین را تحت‌الشعاع خود قرار داده است. از آنجا که رفتار و راهبردهای کشاورزان در هنگام مواجهه با خشکسالی از ناحیه‌ای به ناحیه دیگر و برای هر محصول متفاوت است، لذا برای مدیریت بهتر پدیده خشکسالی و کاهش آسیب‌پذیری کشاورزان، به افزایش دانش و اطلاعات در این زمینه نیاز است. از سوی دیگر، در اکثر مطالعات انجام شده در رابطه با آسیب‌پذیری کشاورزان نسبت به خشکسالی، کم‌تر به بعد اجتماعی آن پرداخته شده است. بنابراین هدف از این پژوهش، ارزیابی آسیب‌پذیری اجتماعی کشاورزان ذرت‌کار شهرستان کرمانشاه نسبت به وقوع خشکسالی بود. جامعه آماری آن را کلیه کشاورزان ذرت‌کار شهرستان کرمانشاه (۱۱۰۸) تشکیل دادند که حجم نمونه بر اساس جدول کرجسی و مورگان ۳۷۵ نفر تعیین شد و برای انتخاب نمونه‌ها، از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای سه‌مرحله‌ای استفاده شد. ابزار جمع‌آوری داده‌ها، پرسشنامه‌ای محقق ساخته بود. برای سنجش آسیب‌پذیری اجتماعی کشاورزان ذرت‌کار از فرمول می‌بار و والدز (۲۰۰۵) استفاده شد. نتایج، نشان داد که عوامل درک ریسک، اقتصادی، سلامتی، اجتماعی و زیرساختی به ترتیب، بیش‌ترین تأثیر را بر میزان آسیب‌پذیری کشاورزان داشته‌اند. علاوه بر این، کشاورزان در پارامترهای مربوط به درک ریسک، بیش‌ترین و در پارامترهای مربوط به عامل زیرساختی کم‌ترین آسیب‌پذیری را داشتند.

واژه‌های کلیدی: آسیب‌پذیری، خشکسالی، آسیب‌پذیری اجتماعی، کشاورزان ذرت‌کار، شهرستان کرمانشاه